

Limingan koulujen ohjaussuunnitelma vuosiluokilla 1-9

Sisällys

1. Ohjaustyön tavoitteet

- 1.1. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 1-2: Koululaiseksi kasvaminen
- 1.2. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 3-6: Oppijana kehittyminen
- 1.3. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

2. Ohjaustyön rakenteet ja toimintatavat

- 2.1. Mitä ohjaus on?
- 2.2. Hyvän ohjauksen kriteerit
- 2.3. Ohjauksen eettiset periaatteet

3. Ohjauspolku

- 3.1. Ohjaus vuosiluokilla 1-2
- 3.2. Ohjaus vuosiluokilla 3-6
- 3.3. Ohjaus nivelvaiheessa 6. luokalta 7. luokalle
- 3.4. Ohjaus luokilla 7-9
- 3.5. Tehostettu henkilökohtainen ohjaus
- 3.6. Ohjaus opintojen päättövaiheessa ja opintojen jälkeen

4. Ohjauksen työnjako ja vastuut

- 4.1. Opinto-ohjaaja
- 4.2. Oppilashuoltohenkilöstö
 - 4.2.1. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä
 - 4.2.2. Pedagoginen oppilashuoltoryhmä
 - 4.2.3. Asiantuntijaryhmä
- 4.3. Luokanopettaja
- 4.4. Luokanvalvoja
- 4.5. Erityisluokanopettaja
- 4.6. ELA, laaja-alainen erityisopettaja
- 4.7. Aineenopettaja
- 4.8. Koulunkäynninohjaaja
- 4.9. Kasvatusohjaaja Koulupsyykkari varmaankin tulee tähän?
- 4.10. Terveystenhoitaja
- 4.11. Koululääkäri
- 4.12. Koulupsykologi
- 4.13. Kuraattori
- 4.14. Rehtori
- 4.15. Apulaisrehtori
- 4.16. Oppilaskuntaa ohjaava opettaja
- 4.17. Tukioppilaita ohjaava opettaja

5. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

6. Koulun työelämäyhteistyö

7. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

8. Koulun ulkopuoliset ohjauksen monialaiset verkostot

1. Ohjaustyön tavoitteet

Opetussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen tavoitteet ja sisällöt eri luokka-asteilla. Opetussuunnitelmaa täydentää koulun ohjaussuunnitelma, joka tulee käydä läpi lukuvuoden alussa. Ohjaussuunnitelmassa tulee kuvata:

- oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat
- oppilaanohjauksen työn- ja vastuunjako
- oppilaanohjauksen monialaiset verkostot
- kodin ja koulun ohjausyhteistyö
- koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt
- tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toteuttamisen periaatteet
- jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

1.1. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Koulun oppilaanohjauksen tavoitteet 1-2 vuosiluokilla ovat;

- edistää oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä
- tukea vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista
- antaa ohjausta tavoitteiden asettamisessa
- antaa kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat
- valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä
- ohjata vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen
- kannustaa osallisuuteen omassa lähiympäristössään. (OPH 2014a, 150-151.)

1.2. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 3-6: Oppijana kehittyminen

Koulun oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokilla 3-6 ovat:

- tukea oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä
- vahvistaa oppilaiden kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista
- edistää oppilaiden oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä
- auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä
- auttaa oppilaita tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä
- tukea sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä
- tukea oppilaita kehittämään elämässä tarvittavia taitoja
- tukea oppilaita vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään oppijana
- ohjata oppilaita tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja

- tukea oppilaita ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana
- tarjota mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä
- edistää oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä
- edistää oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä. (OPH 2014a, 207-208.)

1.3. Ohjaustyön tavoitteet vuosiluokilla 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokilla 7-9 ovat:

- ohjata jokaista oppilasta edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan
- auttaa oppilaita hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen
- selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta
- laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista
- kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä
- ohjata oppilaita käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita
- vahvistaa oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa
- tarjota oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa
- edistää opintojen loppuun saattamista
- tuetaan siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin (OPH 2014a, 442-445.)

2. Ohjaustyön rakenteet ja toimintatavat

2.1. Mitä ohjaus on?

Ohjaus on oppilaan kokonaisvaltaista tukemista ja ohjaamista hänen koko opintopolkunsa ajan. Ohjauksen tulee toimia myös kouluasteelta toiselle, aina jopa työelämään asti. Oppilaan ohjauksen tulee olla koko oppilaitoksen toimintaa ja koskea kaikkia työyhteisön opettajia ja aikuisia. Se on oppilaan kasvun ja kehityksen tukemista, oppimisprosessien ja opiskelun ohjausta eri oppimisympäristöissä sekä jatko-opintoihin ja uravalintaan ohjaamista.

Jokaista oppilasta kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus laadukkaaseen ja omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Oppilaat ovat ohjauksessa aktiivisia ja osallistuvia. He arvioivat omaa oppimistaan ja toimintaansa. Ohjauksen avulla autetaan ja tuetaan oppilasta kuulumaan ryhmään sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan lasta ja nuorta elämään, koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Ohjauksen tarkoituksena on

lisätä oppilaan ja opiskelijan itsetuntemusta niin, että hän tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa. Ohjaus tukee nuorten ammatillisen identiteetin kehittymistä, auttaa ura- ja elämänsuunnittelutaitojen muotoutumisessa sekä antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiselle. (OPH 2014b, 5.)

2.2. Hyvän ohjauksen kriteerit

Hyvälle ohjaukselle on laadittu valtakunnalliset kriteerit. Hyvän ohjauksen kriteerit (OPH 2014b) on opetuksen ja koulutuksen järjestäjien työkalu ohjauksen korkean laadun tukemiseen sekä laadulliseen kehittämiseen.

Hyvän ohjauksen keskeisimmät kriteerit ovat:

- aktiivisuuden, osallisuuden ja vastuullisuuden tukeminen
- koulutuksen nivelvaiheet
- ohjaus koulutukseen ja uravalintoihin liittyvien päätösten tukena
- työelämätaidot ja työelämään tutustuminen
- vuorovaikutteinen yhteistyö ohjauksen tukena
- ohjauspalveluista tiedottaminen

Katso lisää:

https://opintopolku.fi/wp/wp-content/uploads/2015/11/158918_hyvan_ohjauksen_kriteerit-1.pdf

3. Ohjauspolku

Koulussa annettavaa ohjausta määrittävät valtakunnalliset, kunnalliset ja koulukohtaiset säännökset ja ohjeistukset. Koko koulun ohjaustoimintaa jäsennetään vastuiden ja työnjaon mukaan. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, toisen asteen opintoihin ulottuva jatkumo (OPH 2014b, 6). Ohjauspolku on kuvaus ohjauksen keskeisimmistä vaiheista ja sisällöistä ala- ja yläkoulun siirtymävaiheesta peruskoulun ja toisen asteen siirtymävaiheeseen.

3.1. Ohjaus vuosiluokilla 1-2

Luokkien 1-2 ohjauksessa korostetaan siirtymävaiheen yhteistyötä ja tiedonsiirtoa esikoulusta kouluun. Luokanopettaja perehdyttää lapset uuteen kouluympäristöön, koulun käytänteisiin ja uuteen opiskeluympäristöön. Tavoitteena on mm. koulunkäyntitaitojen kehittäminen, oppilaan oman vastuun kasvattaminen ja sosiaalinen kasvaminen ryhmän jäsenenä.

Ohjauksessa korostetaan myös yhteistyötä huoltajien kanssa ja tehokasta tiedottamista. Limingan koulujen luokanopettajat pitävät luokilleen kasvun ja oppimisen palautuskeskusteluja ja järjestävät tarvittaessa yhteisiä vanhempainiltoja. Koulun yleinen tiedottaminen ja yhteydenpito vanhempien kanssa tapahtuu pääsääntöisesti sähköisen tiedotusjärjestelmän kautta.

Varhaista puuttumista oppimisvaikeuksiin korostetaan ja se toteutetaan tuki- ja erityisopetuksen muodossa. Tukitoimien toteutuksessa luokanopettaja, erityisopettaja ja mahdollisesti myös koulunkäynniohjaajat sekä koulupsykykkäri tekevät yhteistyötä. Tarvittaessa luokanopettaja ja erityisopettaja laativat oppilaalle HOPS:n tai HOJKS:n. Ne

tehdään yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa. Kaikissa opetuksellisten erityistoimenpiteiden suunnittelussa on mukana myös koulun oppilashuoltoryhmä.

3.2.Ohjaus vuosiluokilla 3-6

2.-3. luokkien nivelvaiheessa oppilaan opiskelu muuttuu uusien oppiaineiden ja kasvavan vuosiviikkotuntimäärän myötä. tässä vaiheessa luokanopettaja toimii muutoksen ohjaajana ja tukee oppilaita tarpeen mukaan. Ohjauksella pyritään tukemaan oppilaan osallisuutta luokka- ja kouluyhteisössä sekä ohjataan oppilaita omalla toiminnallaan edistämään kouluyhteisön hyvinvointia. Tavoitteena ohjauksessa on 3-6 vuosiluokilla vahvistaa itsenäistä ja vastuullista koulunkäyntiä.

Kolmannen luokan alkaessa huoltajille tiedotetaan opiskelun muutoksista ja sen tavoitteista. Huoltajille annetaan tietoa tulevista valinnoista ja uusien oppiaineiden opiskelusta. Tiedotus vanhemmille tapahtuu Limingan kouluissa pääsääntöisesti kasvun ja oppimisen palautuskeskustelujen, vanhempainiltojen sekä sähköisen tiedotusjärjestelmän kautta. Luokanopettajan lisäksi oppilaiden hyvinvointia seuraa koulun oppilashuoltohenkilöstö, jonka jäsenille luokanopettaja/aineenopettaja voi esittää huolenaiheensa.

3.3.Ohjaus nivelvaiheessa 6. luokalta 7.luokalle

Yläluokille siirryttäessä koulunkäynti muuttuu monella tavoin; oppilaat saavat uusia luokkakavereita, uuden luokanvalvojan, useita eri aineenopettajia ja vuosiviikkotuntien määrä kasvaa. Oppilaita valmistetaan tähän muutokseen jo alakoulun viimeisinä vuosina. Koulunkäynti on yläluokilla aiempaa haasteellisempaa, minkä takia oppilaan täytyy olla oma-aloitteisempi ja itsenäisempi sekä kantaa vastuuta enemmän omista velvollisuuksistaan koululaisena. Niveltämisen päätoimijoina koulussamme ovat luokanopettajat, erityisopettajat, kuraattorit, opinto-ohjaajat ja mahdollisuuksien mukaan sekä rehtori että apulaisrehtori.

Oppilaiden siirtymää valmistellaan yhteistyössä ala- ja yläkoulun välillä. Tiedonsiirtopalaverit järjestetään keväällä tai syksyllä riippuen virkajärjestelyistä. Näin taataan oppilaiden opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämien tietojen siirtyminen nivelvaiheessa 6. luokalta 7. luokalle. Tietoja voidaan käyttää myös tulevien luokkien muodostamisen tukena. Erityistä huomiota kiinnitetään tukea tarvitsevien oppilaiden tiedonsiirtoon ja sujuvaan yläkouluun siirtymään.

Tulevan syksyn seitsemäsluokkalaiset kutsutaan tutustumaan yläkouluun ja tulevaan luokkaansa sekä luokanvalvojaansa kuudennen luokan kevään aikana. Vanhempainilta seitsemännen luokan oppilaille ja huoltajille pidetään heti elokuun aikana ja sen suunnittelussa sekä toteutuksessa ovat mukana kuraattorit, opinto-ohjaajat ja opettajista koostuva työryhmä.

3.4.Ohjaus luokilla 7-9

Yläkoulun alkuvaiheen tärkeät toimijat ovat luokanvalvoja, aineenopettajat ja **monialainen opiskeluhoitohenkilöstö**. Jokaisella luokalla on oma luokanvalvoja. Luokanvalvojan tehtäviin

kuuluvat mm. oppilaan opastaminen koulun käytänteisiin ja tapoihin, arkirutiineihin ja järjestyssääntöihin, arviointiasioiden selvittäminen, oman luokan opintojen, suoritusten ja poissaolojen seuraaminen, yhteydenpito huoltajiin sekä kasvun ja oppimisen palautuskeskustelut ja -illat.

Aineenopettajan tehtäviin kuuluvat oman aineen tavoitteiden, sisältöjen ja arvioinnin tuntemukseen perehdyttäminen, oppimaan oppimiseen ja itsearviointiin ohjaaminen, oman aineen päättöarvioinnin perusteiden selventäminen, valinnaisaineista informointi ja vanhempainiltoihin osallistuminen.

Yläkoulun alussa kaikille oppilaille järjestetään ryhmäyttämispäivä. Ryhmäyttämistä koordinoivat kuraattorit yhteistyössä opinto-ohjaajien sekä luokanvalvojen kanssa ja mahdollisten koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ryhmäyttämiseen ja vertaisryhmäohjaukseen osallistuvat lisäksi koulumme tukioppilaat, jotka ovat saaneet koulutuksen tehtäviinsä.

Valinnaisaineiden avulla oppilaalla on mahdollisuus painottaa opintojaan omia kiinnostuksiaan ja kykyjään vastaaviin asioihin. Valinnaisainevaihtoehtoista informoivat oppilaille pääsääntöisesti opinto-ohjaajat ja mahdollisuuksien mukaan valinnaisaineiden opettajat. Valinnaisainevaihtoehtoista järjestetään oppilaille informaatiotilaisuuksia, joissa valinnaisaineita opettavat esittelevät tarjoamiaan kursseja. Seitsemäsluokkalaisten huoltajia tiedotetaan valinnaisaineista ja valintaprosessista, vuosittain sovittavalla tavalla.

Opinto-ohjaaja tarjoaa 7-9. luokkien oppilaille henkilökohtaista ohjausta ja lisäksi luokkaopetusta. Lisäksi opinto-ohjaaja tarjoaa tarvittaessa tehostettua henkilökohtaista ohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. 7. luokan aikana käsitellään oppilaiden kanssa seuraavia sisältöalueita: oma kouluni, ryhmäytyminen, opiskelutaidot, arviointi, opintopolun täydentäminen valinnaisaineilla. Oppilaanohjauksen sisältöalueet 8. ja 9. luokalla painottuvat Suomen koulutusjärjestelmään, ammattialoihin ja jatko-opintoihin liittyviin asioihin.

Ohjauksen tärkeänä tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen: koulun opetuksesta vastaavan henkilökunnan tehtävänä on tarkkailla oppimisvaikeuksia sekä tunnistaa opiskelumotivaatiossa tapahtuvia ja oppilaan käyttäytymisessä tapahtuvia muutoksia ja oppilaan integroitumista ryhmäänsä. Kyseisiä ongelmia käsitellään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä. Oppilaan fyysistä ja psyykkistä kuntoa seurataan terveydenhoitajan vastaanotolla ja lääkärintarkastuksissa. Kaikki koulun yhteinen toiminta, kuten välitunnit, ruokailu, juhlat ja muut tapahtumat toimivat koulussamme sosiaalisen kasvun ohjaustilanteina, joissa koko henkilökunta toimii vastuullisina ohjaajina.

3.5 Tehostettu henkilökohtainen ohjaus

Jos oppilas tai hänen huoltajansa kokee, että oppilaalla on perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvä tuen tarve, on hänellä oikeus saada henkilökohtaisen ja luokkaohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa keskitytään oppilaan vahvuuksien ja jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen sekä hänelle parhaiten soveltuvan jatko-opintopaikan löytämiseen.

Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle saadaan paras mahdollinen jatko-opiskelupaikka. Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen (TUVA) tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen, kuten esimerkiksi kansanopistojen tai kristillisten opistojen pitkille linjoille.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti opinto-ohjaaja ohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta, ja tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää apuna erilaisia kyselyitä. Myös oppilas itse tai hänen huoltajansa voi pyytää tehostettua ohjausta. Tehostettua ohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain, jo 8. luokan aikana.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan ohjausta ja hänelle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, johon kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Nämä tavoitteita kohti pyritään suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset ominaisuudet, valmiudet ja tarpeet huomioiden. Tehostettua henkilökohtaista ohjausta annetaan vähintään 3 ohjauskertaa. Ohjauskertojen välissä toimeenpannaan erilaisia ohjaustoimia, kuten esimerkiksi toisen asteen oppilaitoksiin tutustumista ja koulutuskokeiluja.

Esimerkki tehostetusta ohjauksesta:

- 1) Ohjaustarpeen kartoittaminen, tehostetun ohjauksen kyselyt
- 2) Lähtötilanteen määrittely, vahvuuksien, toiveiden ja tavoitteiden kartoitus
- 3) Jatko-opintosuunnitelmien kartoittaminen
- 4) Eri ohjaustoimien suunnittelu ja toimeenpano (tutustumiset, koulutuskokeilut)
- 5) Jatko-opintosuunnitelmien arviointi, vahvuuksien yhdistäminen eri ammattialoihin ja yhteishakuun liittyvien hakukohdetoiveiden rajaaminen
- 6) Yhteishaun tekeminen
- 7) Mahdollinen jatko-ohjaus kesän aikana, mikäli oppilas jää ilman koulutuspaikkaa

3.6 Ohjaus opintojen päättövaiheessa ja opintojen jälkeen

Perusopetuksen päättövaiheen ohjauksen pääpainopiste on oppilaan jatko-opintovalintojen ohjaus ja niissä tukeminen. Ohjaus painottuu opinto-ohjaajan antamaan henkilökohtaiseen ura- ja ammatinvalintaohjaukseen. Opinto-ohjaaja myös tiedottaa huoltajia yhteishausta sekä muista päättöluokkalaisille suunnatuista tapahtumista. Limingan kunnan yläkoulut järjestävät vuorovuosin huoltajille sekä oppilaille yhteishakuillan yhdeksännen luokan syyslukukaudella, yhteistyössä lähialueen toisen asteen oppilaitosten edustajien kanssa. Molempien koulujen oppilailla on mahdollisuus tutustumiskäynteihin heitä kiinnostaviin oppilaitoksiin ja mahdollisesti aiheeseen liittyville messuille. Päättövaiheen ohjauksessa keskeistä on löytää jokaiselle oppilaalle tarkoituksenmukainen jatko-opintopaikka.

Opinto-ohjaaja koordinoi yhteishakua. Jokaisen oppilaan huoltajia kuullaan lain edellyttämällä tavalla nuoren yhteishakuun liittyvissä valinnoissa. Yhteishaun tulosten julkaisemisen aikaan kesäkuussa opinto-ohjaaja käy läpi kaikki yhteishakuun osallistuneet oppilaansa, ollen yhteydessä jokaiseen ilman jatko-opintopaikkaa olevaan oppilaaseen sekä hänen huoltajaansa. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ohjausvastuu jatkuu kevään yhteishaun jälkeen syksyyn saakka. Ilman koulutuspaikkaa jääneiden oppilaiden ohjaustyö jatkuu kesällä, ja heitä ohjataan hakeutumaan jatkuvan haun kautta yhteishaussa vapaiksi jääneille paikoille. Elokuussa opinto-ohjaaja käy edellisen kevään 9. luokkalaiset läpi, ja varmistaa heidän aloittaneen opinnot. Mikäli joku on edelleen ilman opiskelupaikkaa, ei ole ottanut paikkaa vastaan tai ei ole aloittanut opintoja, opinto-ohjaaja ilmoittaa oppivelvollisen tiedot tämän asuinkunnalle, jolle ohjaus- ja valvontavastuu siirtyvät.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tiedot siirretään perusopetuksesta seuraavaan opiskelupaikkaan, jotta tarvittavat tukitoimet voidaan toteuttaa heti toisen asteen opintojen alkuvaiheesta lähtien. Opiskelun kannalta oleellisten tietojen siirrosta vastaavat oppilaan erityisopettaja ja opinto-ohjaaja.

4. Ohjauksen työnjako ja vastuut

4.1. Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajalla on vastuu koulun oppilaanohjauksen järjestämisestä, suunnittelusta ja toteuttamisesta. Suunnittelutyötä tehdään yhteistyössä rehtorin, opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Opinto-ohjaajan vastuulla on oppilaiden jatkokoulutuksen sekä ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus. Hän vastaa omien oppilaidensa koulutusvalintoihin liittyvästä ohjauksesta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Opinto-ohjaaja pitää yllä ja mahdollisuuksien mukaan luo uusia verkostoja koulutuksen järjestäjiin ja työelämän edustajiin.

4.2. Opiskeluhuoltohenkilöstö

Opiskeluhuolto on osa koulun opetus- ja kasvatustoimintaa. Se kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Opiskeluhuollolla edistetään ja ylläpidetään oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja tuetaan oppilaan oppimista sekä tasapainoista ja tervettä kasvua ja kehitystä. Opiskeluhuollon avulla pyritään ehkäisemään ja tunnistamaan oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia sekä muita koulunkäyntiin liittyviä ongelmia ja puuttumaan niihin. Opiskeluhuoltotoimintaa ovat esimerkiksi tukitoimien suunnittelu oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin edistämiseksi, koulukuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto.

Limingan kunnassa on lasten, nuorten ja lapsiperheiden **hyvinvointityöryhmä**, jonka tehtäviin kuuluu myös toimia monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmänä. Tämän lisäksi koulun sisällä toimii erilaisia yhteisöllisiä ja yksilökohtaisia opiskeluhuoltoryhmiä, **ONKO MUUTA?**

4.2.1. Koulukohtainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Koulukohtainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukuvuodessa. Tähän ryhmään kuuluvat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, opinto-ohjaaja, psykologi, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, erityisopettaja ja päiväkodinjohtaja. Tarvittaessa pyydetään paikalle muita tarvittavia asiantuntijoita. Koulukohtaisen monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän tehtäviin kuuluu yhteisöllinen opiskeluhuolto eli opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi koulun sisällä sekä koulukohtaisten suunnitelmien tarkistaminen.

4.2.2. Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtäviin kuuluu opettajien ohjaus, opetusjärjestelyjen miettiminen, luokan oppilaiden tuen tarpeen kartoitukset sekä pedagogisten asiakirjojen käsittely. Ryhmä kokoontuu viikoittain. Pedagogiseen oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja ja erityisopettaja. **Kerran kuukaudessa myös psykologi ja sosiaalityöntekijä ovat saatavissa paikalle.**

4.2.3. **Asiantuntijaryhmä**

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Oppilas tai huoltaja voi pyytää ryhmän kokoamista esim. opettajalta, kuraattorilta tai terveydenhoitajalta. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

4.3. Luokanopettaja

Luokanopettaja vastaa vuosiluokilla 1-6 oman valvontaluokkansa asioista. Luokanopettajan ohjauksellinen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä sekä oppimista ja opiskelua. Luokanopettaja vastaa oman luokkansa oppilaiden opintojen etenemisen seuraamisesta ja huolehtii siitä, että oppilas saa tarvittaessa apua opiskeluvaikeuksissa tai muissa ongelmissa. Luokanvalvojan tehtäviin kuuluu myös yhteydenpito oppilaan huoltajiin sekä poissaolojen seuranta.

4.4. Luokanvalvoja

Luokanvalvoja vastaa vuosiluokilla 7.-9. valvontaluokkansa asioista. Luokanvalvoja huolehtii yksittäisten oppilaiden ja koko luokkansa koulunkäynnin sujumisesta. 7. vuosiluokan alussa hän tutustuttaa koko luokan koulun toimintaan, seuraa luokan ilmapiiriä ja luo myönteistä yhteishenkeä. Mahdollisiin ristiriitatilanteisiin ja kiusaamiseen puututaan viipymättä ja tarvittaessa tapaus viedään KIVA[®] -opettajien tietoon. Luokanvalvoja järjestää luokkansa huoltajille lukuvuosittain mahdollisuuden kasvun ja oppimisen palautuskeskusteluihin ja valvoo oppilaiden säännöllistä koulunkäyntiä. Koulunkäyntiä seurataan viikoittain sähköisen järjestelmän kautta ja tukee näin oppilaiden kasvua.

4.5. Erityisluokanopettaja

Erityisluokanopettaja tukee oppilaiden kasvua, kehitystä ja oppimista sekä opiskelua. Erityisluokanopettaja vastaa hänelle nimetyn luokan oppilaiden opintojen etenemisen seurannasta ja huolehtii, että jokainen saa tarvittaessa apua opiskeluvaikeuksissa tai muissa ongelmissa. Oppilaiden integroitumista yleisopetuksen ryhmiin edistetään oppilaan siitä hyötyessä. Erityisluokanopettaja pitää huoltajiin yhteyttä poissaolojen seurannassa ja muissa tarvittavissa asioissa, osallistuen oppilaidensa opetusta koskeviin palavereihin.

4.6. ELA, laaja-alainen erityisopettaja

Erityisopetusta järjestetään Limingan kunnassa yksilö-, pienryhmä- ja samanaikaisopetuksen muodossa. Laaja-alainen erityisopettaja seuraa opettamiensa oppilaiden koulunkäyntiä ja pitää tarvittaessa yhteyttä vanhempiin sekä oppilashuoltoryhmään. Erityisopettaja tekee oppilaalle hänen tarvitsemansa oppimiseen liittyvät testaukset. Tarvittaessa erityisopettaja lähettää oppilaan jatko-tutkimuksiin asiantuntijalle.

4.7. Aineenopettaja

Aineenopettajan tehtävä on ohjata oppilaita opettamansa aineen opiskelussa koko opintopolun ajan sekä auttaa oppilasta kehittämään oppimisen taitoja ja valmiuksia omassa aineessaan. Aineenopettaja toimii osin ennaltaehkäisevässä roolissa ja puuttuu ajoissa oppilaan poissaoloihin oman aineensa tunneilta ja tarvittaessa käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuneisiin muutoksiin ja muihin mahdollisiin opiskeluvaikeuksiin.

Aineenopettaja tiedottaa näistä asioista ensisijaisesti oppilaan luokanvalvojaa tai vie tiedon suoraan oppilashuoltoryhmän jäsenelle. Tarvittaessa oppilaan tukitoimet toteutetaan yhdessä erityisopettajan kanssa.

4.8. Koulunkäynninohjaaja

Koulunkäynninohjaaja tukee ja avustaa oppilaan oppimisprosessin eri vaiheissa siten, että oppilaan omatoimisuus ja itsenäisyys korostuvat. Koulunkäynninohjaajat työskentelevät Limingan kunnassa sekä ylä- että alakoulun puolella luokissa, joissa on tarvetta. Päävastuu opetustyöstä on aina kuitenkin opettajalla. Koulunkäynninohjaaja tukee oppilaan itsenäistymistä ja oppimiskykyä sekä pitää järjestystä yllä ja on mukana kasvatustilanteissa. Koulunkäynninohjaaja toimii yhteistyössä opettajien lisäksi myös koulukuraattorien, psykologien sekä perheiden kanssa.

4.10. Terveystarkastaja

Limingan kunnan jokaisessa koulussa toimii sinne nimetty terveystarkastaja. Kouluterveydenhoitaja huolehtii hänelle määrättyjen oppilaiden terveydenhuollosta. Kouluterveydenhoitajat tekevät oppilaille terveystarkastuksia ja seulontatutkimuksia. He seuraavat oppilaiden kasvua ja kehitystä, selvittäen oppilaiden kanssa heidän mahdollisia ongelmiaan. Kouluterveydenhoitaja tukee oppilaita ja myös heidän vanhempiaan kasvatustyössä. Kouluterveydenhoitajat tapaavat oppilaat vuosittain. Laaja terveystarkastus, jossa on paikalla myös lääkäri tehdään ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan oppilaille. Nämä tarkastukset perustuvat valtakunnalliseen asetukseen ja niissä arvioidaan lapsen ja nuoren sekä laajemmin koko perheen hyvinvointia. Huoltajan osallistuminen laajaan terveystarkastukseen on suositeltavaa. Tarkastuksiin pyydetään oppilasta opettavan opettajan arvio hänen koulunkäynnistään. Terveystarkastaja osallistuu säännöllisesti oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Terveystarkastaja tekee yhteistyötä oppilasasioissa vanhempien, opettajien, oppilashuoltoryhmän sekä muiden sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoiden kanssa. Terveystarkastaja vastaa kouluterveydenhuollosta tiedottamisesta oppilaille, vanhemmille ja opettajille.

4.11. Koululääkäri

Koululääkäri osallistuu terveystarkastajan kanssa laajojen terveystarkastusten tekemiseen. Koululääkäri tekee yhteistyötä opinto-ohjaajien kanssa oppilaan ammatinvalintaa koskevissa terveydellisissä kysymyksissä koulutusalalle soveltuvuutta arvioitaessa.

4.12. Koulupsykologi

Koulupsykologin työn tavoitteena on edistää niin yksittäisen oppilaan kuin myös koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä myönteistä opiskeluilmapiiriä. Koulupsykologi osallistuu tarvittaessa koulujen oppilashuoltoryhmiin ja on opettajien sekä vanhempien konsultoitavissa. Yksittäisten oppilaiden asioissa koulupsykologi tarjoaa

lyhytkestoista ohjausta ja neuvontaa lasten ja nuorten kehitykseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi koulupsykologi voi selvittää ja arvioida lapsen ja nuoren kehityksessä, koulunkäynnissä, opiskelussa tai oppimisessa esiin tulevia pulmia. Linnukka 3. kerros keltainen solu.

Oppilaat ja huoltajat voivat olla suoraan yhteydessä koulupsykologiin. Ohjaus- ja neuvontakäyntien tavoitteena on lapsen/nuoren kokonaisvaltaisen, erityisesti psyykkisen kehityksen tukeminen sekä tarvittaessa kuntoutus- ja hoidon tarpeen arviointi. Koulupsykologin luokse voi hakeutua esimerkiksi oppimisvaikeuksiin, mielialakysymyksiin, väsymykseen ja pelkoihin liittyvissä asioissa.

4.13. Kuraattori

Kuraattori toimii oppilaiden ja perheiden apuna sekä tukena. Kuraattorin kanssa on mahdollista keskustella koulunkäyntiin, kotiasioihin ja kaverisuhteisiin liittyvistä asioista. Kuraattori voi tarvittaessa olla yhteydessä myös oppilaan kotiin. Kuraattori tekee tarvittaessa yhteistyötä vanhempien kanssa ja on oppilashuoltoryhmän vakituinen jäsen.

4.14. Rehtori

Rehtorin tehtävänä on suunnitella, koordinoida, tiedottaa ja toteuttaa koulun opetus- ja kasvatustyötä yhdessä apulaisrehtorin ja muun koulun henkilöstön kanssa. Rehtori toimii koulun oppilashuoltoryhmän johtajana ja koulun pedagogisena johtajana, jonka vastuulla on viime kädessä kaikki toiminta koulussa.

4.15. Apulaisrehtori

Apulaisrehtori huolehtii koulun toiminnan sekä oppilashuollon käytännön organisoinnista, aikataulutuksesta ja tiedottamisesta. Apulaisrehtori toimii sekä koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän että pedagogisen oppilashuoltoryhmän sihteerinä.

4.16. Oppilaskuntaa ohjaava opettaja

Limingan kouluissa oppilaskuntatoiminnasta vastaa useampi opettaja, siten että alakoululla ja yläkoululla on omansa. Oppilaskunnan ohjaavan opettajan tulee tukea ja koordinoida oppilaskunnan toimintaa. Toiminnan tavoitteena on osallistaa oppilaita koulun yhteisten asioiden hoitamisessa ja kulla oppilaskunnan mielipidettä koulun asioissa. Oppilaskunnan ohjaavat opettajat auttavat oppilaskunnan hallituksen kokousten järjestelyissä, toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

4.17. Tukioppilaita ohjaava opettaja

Tukioppilaita ohjaavan opettajan tehtävänä on tukioppilastoiminnan suunnittelu yhdessä tukioppilaiden kanssa ja toiminnan koordinointi yhteistyössä muun koulun henkilöstön kanssa. Tukioppilaat osallistuvat koulun toimintaan olemalla mukana uusien oppilaiden

ryhmyttämisessä, pitämällä nuoremmille oppilaille päihde- ja kiusaamisen vastaisia tunteja sekä järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia kouluviihtyvyyden parantamiseksi.

5. Kodin ja koulun ohjausyhteistyö

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä tehdään monin eri tavoin. Kodin ja koulun ohjausyhteistyötä voidaan tarvittaessa tiivistää perusopetuksen päättövaiheessa. Yhteistyö kotien kanssa tapahtuu pääsääntöisesti sähköisen viestintäjärjestelmän kautta. Luokanopettajat ja -valvojat pitävät kasvun ja oppimisen palautuskeskusteluja ja järjestävät tarvittaessa vanhempainiltoja. Oppilaan oppimisvaikeuksien tukimuotoja selvittäessä vanhemmat tapaavat aineenopettajan, luokanvalvojan ja erityisopettajan tarpeen mukaan.

- Vuosiluokilla 1-2
 - kasvun ja oppimisen palautuskeskustelut ja vanhempainillat
- Vuosiluokilla 3-6
 - kasvun ja oppimisen palautuskeskustelut ja vanhempainillat
 - mahdollisia vierailuja työpaikoille
 - tulevien seiskaluokkalaisten vanhempainilta
- Vuosiluokilla 7-9
 - kasvun ja oppimisen palautuskeskustelut (7. lk) ja vanhempainillat
 - yhteishakuilta
 - tehostetut ohjauskeskustelut päättöluokalla

6. Koulun työelämäyhteistyö

Työelämään tutustumisen tavoitteena on luoda oppilaalle käsitys siitä, mitä ihmiset tekevät yhteiskunnassa. Omassa arjessaan ja koulussa oppilaat näkevät vain hyvin suppean määrän erilaisia ammatteja. Oppilaan on olennaista tutustua myös oman kotiseudun elinkeinoelämän rakenteeseen ja ammattipohjaan tulevia jatko-opintoja ja omaa uravalintaa ajatellen. Koulussa opittavien tietojen ja taitojen hyödyntäminen ja tarpeellisuus työelämään tutustumisen yhteydessä voi nostaa oppilaan opiskelumotivaatiota.

Työelämäyhteistyö vuosiluokilla 1-3 liittyy erilaisten ammattien esittelyyn. Oppilaiden vanhempia voidaan kutsua kouluun kertomaan omista ammateistaan. Oppilaiden kanssa voidaan toteuttaa Nuori yrittäjyys -polun Minä + sinä = me -ohjelmaa, jossa tuetaan leikinomaisin keinoin lasten myönteistä minäkuvan kehittymistä, vastuuntuntoa sekä yhteistyökykyä. Oppijälhtöinen työtapu rohkaisee lapsia toteuttamaan itseään aktiivisesti omien erityisominaisuuksien mukaan. Ohjelma kannustaa etsimään ja oppimaan asioita omasta itsestä ja toisista. Yhdessä tehdään ongelmaratkaisuja ja luovuutta vaativia tehtäviä, joiden avulla lapset oppivat ymmärtämään yhteistyön ja erilaisten taitojen merkityksen. Näin lasten tiedostavat oman ainutlaatuisuutensa ja oppivat kunnioittamaan toisten taitoja. (<https://nuoriyrittajyys.fi/opinto-ohjelmat/mina-sina-me/>)

Työelämäyhteistyö vuosiluokilla 4-6 voi sisältää luokan vierailuja eri työpaikoille mahdollisuuksien mukaan. Luokkaan voidaan kutsua myös jonkin ammatin edustaja kertomaan työstään. Neljännellä luokalla voidaan toteuttaa NY opintokokonaisuus ”Mitä ihmiset tekevät?” Siinä oppilas oppii ymmärtämään ja hahmottamaan yhteiskunnan rakennetta ja pelisääntöjä sekä tutustuu joukkoon ammatteja (<https://nuoriyrittajyys.fi/opinto-ohjelmat/mita-ihmiset-tekevat/>). Kuudennella luokalla vieraillaan mahdollisuuksien mukaan Yrityskylässä, joka on toiminnallinen oppimisympäristö. Se on koululaisten oma yhteiskunta, pienoiskaupunki, jossa oppilas työskentelee omassa ammatissaan saaden palkkaa tekemästään työstä. Lisäksi oppilas oppii toimimaan kuluttajana ja kansalaisena osana yhteiskuntaa. (<https://yrityskylä.fi/toiminta/>.)

Työelämäyhteistyö vuosiluokilla 7-9 voi sisältää oppilaille järjestettyjä vierailuja eri työpaikoille tai/ja työpaikkojen edustajien vierailuja eri oppiaineiden tunneille. Yläkouluissa työelämään tutustumisjaksot järjestetään 8. ja 9. vuosiluokalla. Koulussa voidaan käsitellä oppilaiden TET-jaksoilta saamia kokemuksia esimerkiksi vertaamalla oppiaineissa käsiteltäviä sisältöjä työpaikoilla tarvittaviin tietoihin ja taitoihin.

7. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokemukset edistävät laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppilaanohjaus oppiaineena voi olla mukana hyvin erilaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Oppilaanohjauksen laaja-alaiset osaamistavoitteet kuten oppimaan oppimisen taidot, oppilaiden osallisuus ja aktiivinen toiminta ja tavoitteiden asettaminen sisältyvät jo lähtökohtaisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien toimintamallin.

8. Koulun ulkopuoliset ohjauksen monialaiset verkostot

Onnistunut ohjaus ja oppilaan opintopolku vaativat onnistuakseen monialaista koulun sisäistä ja ulkopuolista yhteistyötä. Ohjauksen verkostot ovat laajat sisältäen lähialueen alakoulut, toisen asteen oppilaitokset ja kolmannen sektorin toimijat.

<https://www.ouka.fi/en/media/3555/download>